

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petletno vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostopne petletne vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petletne vrste po 8 h.
Oznaniha sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Gradišče št. 2.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Obvestilo.

Upravni odbor „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ je v svoji seji dne 15. aprila t. l. sklenil, da se „Učiteljski Tovarish“ brezpogojno ustavi vsakemu naročniku, če ne plača naročnine v vsakem četrtletju saj za četrt leta. Poslani znesek se bo pri starih dolžnikih zaračunal za tekoče leto, stari dolg pa iztirjal.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Predsednik:

L. Jelenc.

Tajnik:

Drag. Česnik.

Nemoralnost in krivica.

V Idriji, 26. aprila 1908.

Cesarski kraljevi deželni šolski svet kranjski ima od zadnjih dni novo uradno glasilo. Doslej je služila temu namenu „Laibacher Zeitung“ s cesarskim orlom na čelu, odslej pa mu bo služil „Slovenec“ z označenjem na čelu: „Političen list za slovenski narod“. Že ta firma sili človeka do sklepa, da je tudi v deželni šolski svet posegla politika, in sicer tista politika, ki jo zagovarja in propaguje imenovani list.

Začuden se vprašujete: Politika — strankarstvo?! — Da!

„Slovenec“ z dne 23. aprila 1908 (št. 93) piše doslovno: „C. k. r. deželni šolski svet. Deželni predsednik baron Schwarz otvori v slovenskem jeziku sejo ter pozdravi v lepi slovensčini nova zastopnika dežele, gg. deželna odbornika dr. Šusteršiča in dr. E. Lampeta, izražajoč željo in trdno nado, da bodejo zastopniki države, dežele in drugih faktorjev sporazumno sodelovali v dosegu smotrov deželnega šolskega sveta. V imenu zastopnikov dežele se zahvali dr. Šusteršič za prijazni pozdrav in izreka od svoje strani v imenu dežele upanje, da bi bilo zastopnikoma dežele, ki

nosi ogromna bremena za šolstvo, omogočeno, harmonično sodelovati z drugimi člani deželnega šolskega sveta, osobito s čast. gosp. predsednikom. Dr. Šusteršič je koncem seje novič prijel za besedo in povdarjal, da ga je zelo prijetno dirnilo, da je gospod predsednik v slovenskem jeziku otvoril sejo. V kričečem nasprotju s tem dejstvom stoji samonemsko vabilo k današnji seji s samonemskim dnevnim redom. V imenu dežele pričakuje, da se v bodoče vabila dostavljajo tudi v slovenskem jeziku. Deželni predsednik je izjavil na to, da bode tej zahtevi ustregel. Nadučitelj v Dobropoljah je imenovan g. Fran Jaklič. Začasno vodstvo se podeli učitelju g. Štruklju. Ob enem je dež. šolski svet sklenil, da se g. Štrukelj imenuje nadučitelj extra statum pod pogojem, da deželni odbor temu pritrdi. Začasno vodstvo II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani se podeli ondotnemu učitelju g. J. Jegliču. Zajedno se sklene, da se na tej šoli ustanovi nadučiteljsko mesto extra statum pod pogojem, da pritrdi tudi deželni odbor. — Imenovani so: Gg. Fr. Flerč v Št. Lovrencu za nadučitelja v Rovtjah, gđna Alojzija Stebi za učiteljico v Kokri, Ivana Orel za definitivno učiteljico na Mirni. Dovolj se pokoj nadučitelju Jož. Franketu v Št. Petru pri Novem mestu. Službenim potom je prestavljen g. Fabine Fran z Jesenic v Svibno, ukor dobila gg. učitelja Mihael Salberger in Jožef Zicherl na Jesenicah. Na predlog dr. Lampeta se soglasno sklene, priporočiti c. k. r. učnemu ministru, da g. c. k. r. šolskemu nadzorniku Tumi v Postojni naslov ravnatelja. Poleg tega se je rešilo še več stvari notranjega značaja.“

Tako govori prvotni vir, torej ni dvomiti o resničnosti tega poročila, to tem manj, ker ga vlada ni dementovala.

Deželni predsednik baron Schwarz je govoril lepo slovensčino in zastopnika deželnega odbora sta bila vžadoščena nad tem. Obljubil je tudi gospod baron, da bo dostavljala vabila v slovenskem jeziku. Lepo, ker je pravično. Še lepše in še pravičnejše bi bilo, da izdaja deželni šolski svet druge spise in dokumente,

ki so važnejši od ubogih vabil, v slovenskem jeziku, n. pr. službene dekrete. S tem bi se izpremenila ta navidezna jezikovna enakopravnost v dejansko upoštevanje materinske večne kranjskega prebivalstva.

Toda komuniké, ki sta ga priobčila gospoda dr. Šusteršič in dr. Lampe v „Slovenec“ o zadnji seji deželnega šolskega sveta, utrjuje v slovenski javnosti prepričanje, da ni poslala S. L. S. svoja zastopnika v to korporacijo zaradi slovenskih pozdravov in slovenskih vabil, nego zategadelj, da se polagoma in brezobzirno uresničuje mnogokratne grožnje, ki smo jih čuli na shodih ali čitali v glasilih S. L. S. Uresničenje teh krvavih groženj pa ne pomenja nič drugega, nego brutalno silo, ki naj udari z vso vehemenco po glavah in sredi naprednega kranjskega učiteljstva!

Kdor pozdravlja na ljubljanskem kolo-dvoru dr. Luegerja, strastnega Nemca in še strastnejšega zatiralca dunajskih Čehov in nemških naprednih učiteljev, ta ga gotovo ne pozdravlja kot Slovenec, ampak kot njegov učenec, ki se prilaga njegovi politični morali učiteljevo in velenemško geslo: „Moč gre pred pravico!“

Čast učitelju, ki je vzgojil dober zarod, in čast učencem, ki ne delajo sramote svojemu učitelju! Saj to je končni smoter vsake šole: delo naj rodi uspeh!

Za nadučitelja v Dobropoljah je imenovan deželni in državni poslanec Jaklič. Prav! Vzgojil si je svoje ljudstvo in danes je kralj v svojem kraljestvu. In kjer je kralj, ima še nadučitelj nekoliko prostora. Jakliču gre to mesto, ker si ga je prislužil z zvesto službo svojim dobrotnikom. Njegov namestnik je Ivan Štrukelj. Ker ima že osem službenih let, med temi pet definitivnih, naj dobi še naslov nadučitelja. Ako imamo mlade dvorne svetnike, zakaj bi ne imeli še mladih nadučiteljev! Sicer sem jaz za svojo osebo prav odločen nasprotnik vsem takim in enakim naslovom, ker je zame poleg človeka učitelj najlepše ime. Vžle temu privoščim Štruklju lepo odlikovanje. Za

to voščilo ne pričakujem nobene zahvale, ker mi zadostuje, da ne pozabi tov. Štrukelj tistih dni, ko se mu je na Robu — če se ne motim — slabo godilo in je iskal zavetja in podpore drugod in ne pri „Slovenskem Učitelju“.

A takoj tukaj je udaril deželni šol. svet ob struno pristranosti. Poznam več tovarišev, ki štejejo po dvajset do trideset službenih let in ki so že imeli naslove nadučiteljev. Bili pa so prestavljeni — recimo — v Ljubljano in so obenem izgubili to, kar so že imeli. Pravično bi bilo: Če damo njemu, česar se nima, vrnimo tistim to, kar so že imeli.

No, eden vendar dobi to, kar je že imel — prijatelj Janko Nepomuk Jeglič. Če bi ga zdajle srečal kje na ulici v Ljubljani, bi mi prijazno — kakor je njegova lepa navada — segel v roko in bi se čudom čudil, kako je to prišlo. Njemu se niti sanjalo ni! Seveda, kdaj se komu kaj takega sanja, če nikoli ne misli na take reči! Odločen in odkrit značaj je, zato ima same čedne misli. Kako se je torej to zgodilo? Na tisti šoli, ki jo sedaj vodi z močno in veščo roko, je pet po službenih letih starejših učiteljev — eden celo z izpitom za meščanske šole; od tistih, ki jih je predlagal mestni šolski svet, ima vsak več službenih let kot on, in eden tudi izpit za meščanske šole; pa morda se dobi še kdo v Ljubljani, ki služi dlje časa kot on — a eno je, in to je glavno: med vsemi temi ni nobenega Jegliča! Sam stoji pod drevesom, ki sipljejo z njega dobrotne roke zrelo sadje. Kako se bo klanjal pred njim njegovo učiteljstvo, tega ne vem, a si mislim. Saj ve tudi to učiteljstvo, da je razen starosti še sposobnost in značaj, ki ustvarja moža!

Čujem, da je eden zastopnikov deželnega odbora pri tej priliki udaril s pestjo ob mizo. Tega bi se gospod baron Schwarz ne smel ustrašiti, ampak bi moral kot šef naše uprave v deželi čuvati avtoriteto c. k. r. mestnega šolskega sveta. Če pojde to tako naprej, postanejo vsi sklepi vseh c. k. okrajnih šolskih svetov brezpomembni in vsi c. k. okrajni šolski sveti nepotrebni. In vsa tako, da so bile v njem 4 učne sobe — a za 6 razredov. Umetno je bilo pouk tako uesti, da je bilo vseh 6 razredov redno poučevanih v — sobah. A njemu se je pod vodstvom skrbnega nadzornika Stiasnega to izborna posrečilo.

A Rupnik sam je bil pri tem siromak. V šolskem posloju ni bilo zanj stanovanja in moral je skozi 18 let stanovati v silno majhnem privatnem kvartirju, kjer je bil vedno v skrbi da se mu ne odpove in se ga postavi na cesto, res le na cesto; zakaj ni ga bilo in še ga ni stanovanja za nadučitelja v vsi vasi. Šele lani se je po njegovem prizadevanju začelo zidati drugo šolsko poslopje, kjer bi imel tudi on dostojno naturalno stanovanje, ki bo letos v jeseni tudi dogotovljeno, a blagi Rupnik je moral že spomladiti iti v drugo bivališče odkoder ni povrnitve. —

Rajniki Rupnik je bil za vsako dobro stvar, osobito za šolstvo in učiteljstvo vnet. Saj je bil v Črnomlju zastopnik učiteljev v okrajnem šolskem svetu.

V Krškem se je udeležil vsake privatne in uradne učiteljske skupščine, na katerih je

LISTEK.

† Ivan Rupnik.

S težkim, krvavečim srcem, s tresočo roko, s solzo v očeh sem napisal: † Ivan Rupnik; zakaj z njim sem izgubil najboljšega prijatelja, najzvestejšega prijatelja, najmarljivejšega sodelavca, najljubeznivejšega družabnika. —

Ne bo preteklo več pol leta, ko mine 50 let, reci petdeset let, odkar se pozna; leta 1858. v jeseni sem začel v Idriji (na Vojskem, v mojem rojstnem kraju, takrat še ni bilo šole) v šolo hoditi z rajnikom Rupnikom obenem. Že dolgo sva se veselila, da bi bila to pedesetletnico letos v jeseni obhajala; toda „človek obrača, Bog pa obrne“. Na Veliki četrtek in Veliki petek sva se še sešla v Krškem in oba zdrava in dobre volje se izprehajala na solcu ob Savi na prijaznem Vidmu, a že na Veliko soboto zvečer so ga obhajale slabosti, ki so se vso noč ponavljale in prihajale vedno hujše. Na Veliko noč poklicani zdravniki

mu pa že niso mogli več pomagati, zakaj zadela ga je bila kap, ki je proti večeru končala življenje močnega in krepkega, 57 let starega šolnika, ki je izdihnil blago dušo v naročju žalostne soproge in treh dobrih otrok. —

Rajniki Ivan Rupnik je bil rojen l. 1851. v Idriji, kjer mu mati, 80 letna starka, še živi. Oče mu je bil gozdarski uslužbenec. Komaj je v letih 1864. dovršil idrijsko štiri-razrednico, je vstopil na ondotno učiteljsko, ki je imelo le en razred in bilo takrat (l. 1865.) zadnje leto še v Idriji, a potem razpuščeno. Ker je imel Rupnik premale predstudies in bil premlad, ni mogel kot 16letni mladenič dovršiti tega tečaja. Vkljbu temu je bil tako sposoben, da je bil baš pred 40 leti že nastavljen brez izpita za suplenta na dekliški paralelki v Idriji, kjer smo v letih 1869—1872 delovali učitelji: Stegnar, † Inglič, † Česnik, † Rupnik in podpisaneec in bili vsi vneti za šolski napredek. Kot suplent je deloval Rupnik nekaj let v Idriji, dostal potem izpit učiteljske zrelosti in pozneje učiteljske usposobljenosti v Ljubljani, kamor se je bil za eno leto tudi preselil, ko je bil dobil učiteljsko mesto na

Mahrovi trgovski šoli. Da je bil Rupnik dostal vse potrebne preizkušnje v Ljubljani, ko ni imel skoro nikakršnih šol, to je dokaz, da je bil priden in nadarjen samouk. V Ljubljani je bil pokojni tovariš le nekako do leta 1875/6, dokler ni dobil stalne učiteljske službe v Črnomlju, kjer je sodeloval s še živimi tovarišikorenjaki, kakršni so, oziroma so bili: Jeršinovec, Šetina, † Schiller i. t. d.

V Črnomlju je bil do leta 1890. Takrat je dobil nadučiteljsko službo na trirazrednici v Leskovcu pri Krškem. Njegovega prihoda v moje sosestvo sem se jako razveselil; zakaj vedel sem, da dobi zanemarjena leskovska šola najboljšega voditelja, jaz pa svojega rojaka, svojega bivšega součence. bivšega kolega, novega tovariša in najboljšega prijatelja. In moje pričakovanje se je bilo uresničilo. Pokojni Rupnik je leskovsko šolo uredil in povzdignil, da je veselje. Najprvo je povzdignil šolski obisk, kar mu je dalo silno truda, potlej je pridobil šoli paralelko, potem šolo razširil na 4 razrede; nato pridejal zopet vzporednico. Kmalu jo je razširil na 5 razredov in pridejal še paralelko. Šolsko poslopje se je razširilo

naša uprava, ki je vrgla vajeti v smeje roke gospostva željnih avtokratov, pride po poti nemoralnosti ob ves kredit ter oskrbi našemu šolstvu diadem vzvišenosti, morale, etike in nepristranosti!

A kaj pomaga dokazovanje, kjer vlada politiška strast in dela poklone uradna neodločnost in uslužnost! Moč gre pred pravico.

In to nemoralno načelo je vrglo tovariša Fabina z Jesenic tja gor v hribovito Svibno. Mlado in delavno življenje, ki je živelo šoli in izven nje čuvalo po svojih najboljših močeh in najblažjih namenih slovenske zemlje pod nakanami narodnih soračnikov, so vrgli v puščavo za kazen, ker je vredno plačila! Tje je umorna idealih! Kje jemlje tak mlad silo veselje do dela, če je kaznovan s tako silo zaradi malenkosti, ki so že pozabljene? Kje je skrb učne uprave, ki naj vnema in izpodbuja, a naj ne mori mladega življenja? Ako odpušta Bog, pa njegovi služabniki kruto preganjajo in delajo sramoto svojemu Gospodu! Moč gre pred pravico! . . .

Vse strele so to pot udarile na Jesenice! Perun z Dobrove! Še to naj izposlujeta zastopnika deželnega odbora, da dobita tovariša Salberger in Zicherl slovensko pisana ukora. Z domačo besedo se bo dalo lepše povedati, kaj sta zagrešila, nego bi se dalo to s strahovitimi periodami uradne nemščine: Gospod deželni predsednik Schwarz pa naj blagovoli odrediti, da se ne bodo v novem uradnem glasilu razglasili ukori, ker je to proti § 46. zakona z dne 29. aprila 1873., dež. zak. št. 22 (III. oddelek), ki določa, da se daje ukor (posvarilo — Verweis) vselej pismeno, ne določa pa, da se naj razglasi javno v časopisu!

K temu moram pripomniti troje:

1.) Kdorkoli je to razglasil v „Slovenec“, je kršil vedoma uradno tajnost.

2.) Javno razglasjanje ukorov je nemoralno in netaktno, ker hoče ponižati kaznovanega, ga izpostaviti javni obsodbi in mu škoditi na časti. To vpliva nanj deprimitujoče in ga napravlja apatijskega. Kvalifikacija je tajna, ukore pa razglasa!

3.) Tako razglasjanje je nasilen pritisk na ves stan in je nečastna grožnja, češ: Glejte, to vas čaka, če ne zatajite svojega prepričanja!

Gotovo se je že dogodilo, da je škof ukoril tega ali onega duhovnika. Ali ste že kdaj čitali v „Slovenec“ ali „Domoljubu“, kaj se je odigralo med škofijo in dotičnim župnikom? Ne! Ostalo je tajno, kakor je pravilno!

Tak je torej novi kurz v deželnem šolskem svetu kranjskem. Učiteljstvo je imelo prej vsaj zastopnika, ki ga je poklicala vlada v to korporacijo iz njegovih vrst. Sedaj ga nima več! Pravica, ki sedi ob portalu deželnovladne palače, je napravljena iz kamena, in še vedno je resnična beseda, da nimajo sre! Duhovščina — cerkev — ima v deželnem šolskem svetu tri duhovnike, mi nobenega svojih. To je delo učne uprave, ki bi naj branila svoje učiteljstvo, pa ga izigrava v prid eni politiški stranki. Moč gre pred pravico!

V jubilejskem letu hočejo imeti mir v deželi, tako pravijo. A kje so pogoji? Ali hočejo imeti mir, ki naj vzkipi iz naše krvi?

rad in pogostoma ter prav možato poročal. Pomagal je rad pri „Pedagoškem društvu“. Meni je bil v veliko podoro pri „Okrajni posojilnici“ in pri „Centralni posojilnici slovenski“. V družbi je bil vesel in prijazen ter ljubil prijetno družbo. Njegovo vedenje je bilo vedno dostojno in možato. Bil je vedno mož beseda. Kar je obljubil to je držal. Glede politiških nazorov je bil pristaš narodne napredne stranke, ker je ta prijateljica šolstva in učiteljstva. Svoje krščanske dolžnosti je pa tudi do pičice izpolnjeval.

Ker je postal stalen šele v Črnomlju in se je bil brez lastne krivde zakasnil s drugim izpitom, zato je štel definitivnih let le okoli 35 in rad bi bil še nekaj let služil in stanoval v novem šolskem poslopju — ali „dneva ne pove nobena pratka“.

K sreči je zapustil poleg vdove vse otroke preskrbljene: sin je adjunkt pri magistratu v Ljubljani, dve hčeri sta učiteljici in tretja je omožena s politiškim uradnikom.

Iv. Lapajne.

† Evgenija Padar.

Vesele božične praznike! Stisnila je roko v slovo; malo suho zakašljala, sedla na voz in

Takšnega miru ne bo! Nikdar ne moremo dopustiti, da bi živeli drugi na našo škodo. Drug poleg drugega, sicer ne! Toda kakšna je njihova volja, to je pokazal začetek jubilejskega leta v deželnem šolskem svetu kranjskem!

* * *

In sedaj še besedo vam, bratje! Težka, neusmiljena roka, oblečena v železno rokavico, se je stisnila nad nami. Padle so prve žrtve. Lahko bi imenoval vse tiste, ki se padejo, in vse tiste, ki bodo povišani. S temi poslednjimi bodo kmalu gotovi. Ti že poskakujete od veselja in ploskajo krivici, nemoralnosti. Sami so polni otrovane krvi, zato ne morejo drugače. Noč je njihov dan. Hrepene po plačilu, kakor bi bili podkupni. Naj dobe plačilo! Mi pa bratje, ako nimamo ničesar drugega, imamo čast in poštenje. To dvoje bomo branili! — zvesti v službi, zvesti mišljenju — četudi pademo vsi!

Žal mi je, bratje, da mi v teh težkih dneh ne morejo do živga! Za vas, ki ste poštene in značajni, bi prebil vse gorje in vse krivice, ki čakajo tega ali onega. Ako pride kdaj dan, da me lahko udari palica, urezana za vas, bom ponosno sprejel vsak udarec, ker vem, da je naša preteklost in sedanjost žalostna, a lepa naša bodočnost!

Engelbert Gangl.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca marca: K 50.002.33.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Praznik slov. štajerskega učiteljstva.

(Dalje.)

III. Občni zbor „Zveze“.

Ob 11. uri se je nabralo v veliki dvorani celjskega „Narodnega doma“ veliko število — do 200 — slovenskega štajerskega učiteljstva in več prijateljev našega stanu.

Med gosti smo videli c. kr. okr. šol. nadzornika Supanka (opravičili so se c. kr. okrajni glavarji celjski, mariborski, slovenjegraški, c. kr. šol. nadzorniki Dreflak, Seichel, Vodusek in Schmoranzler — zadnja dva sta prišla h koncertu. Kot opravičilo je veljal pogreb ptujskega c. kr. okr. glavarja), ravnatelja Schreinerja, profesorja Lavtarja, dr. Fr. Ilešiča, ravnatelja dr. Romiha, zastopnike „Zaveze“ predsednika L. Jelenca, upravnega odbornika tov. Dimnika in dež. poslanca tov. Gangla, dr. Kukovca itd.

Pri časnikaški mizi sta sedela uradnika „Domovine“ in „Narodnega lista“.

se odpeljala na božične počitnice k svoji materi vdovi v Škofjo Loko v trdni nadi, da se vrne čez 10 dni zopet na svoje mesto in z okrepljenimi močmi iznova nadaljuje svoj težavni posel učiteljice.

Božične počitnice so minile, a nje ni bilo. Zadnji dan je dospel list s kratko vsebino: „Zbolela sem, in zdravnik pravi, da moram ostati v postelji najmanj mesec dni, a pozneje pa že pridem, upam, da ta čas popolnoma okrevam.“ Minil je januar, potekel je februar, oglasili so se krilati pevci, in zbežal je mesec marec, a Grozdane le ni bilo. Pač pa so prihajala poročila, da je oddnedodne slabēja. In res, ni je bilo več! Prišle so velikonočne počitnice, a s temi je ugasnilo tudi nje mlado življenje.

Dne 15. aprila je umrla pri svoji materi, stara 29 let, za navadno učiteljsko boleznijo — sušico.

Rajna Grozdana Pader, tako se je zvala sama, je dovršila učiteljske študije v Gorici 1898 s prav lepim, skoraj odličnim uspehom. Službovala je ves čas, 9 in pol leta, vedno v Poljanah nad Škofjo Loko vobčo zadovoljnost občinstva in šolskih oblastev. Bila je jako na-

Občni zbor je otvoril predsednik tov. Koebek s tem-le pozdravom:

Slavni zbor! V vabilu k našim današnjim zborovanjem „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ smo rekli: Velikonočni ponedeljek bodi vstajenja dan za nas slov. štaj. učiteljstvo! Pokažimo, da se hočemo tesno stanovsko organizirati na znotraj in na zunaj, da hočemo braniti naše ljudsko šolstvo proti vsakemu nazadnjaštvu in v korist našega naroda. Z našim učiteljskim praznikom, ki pa pomenja za nas delo, smo združili še drug namen, da z našim koncertom zvečer v proslavo 60 letnega vladanja presvetlega cesarja izrazimo svoj dinastični čut.

Obiskovalci zborovanj naše „Zveze“ vedo, da nas radi počaste dobro nam znani in priznani šolniki ter zastopniki raznih naših organizacij in društev. Tudi danes imamo v svoji sredi g. ravnatelja c. kr. učiteljskega v Mariboru in predsednika „Slov. Šol. Matice“ Hen. Schreinerja, g. profesorja Lavtarja, g. predsednika „Slov. Matice“ in tajnika društva slov. profesorjev dr. Fr. Ilešiča, predsednika „Zaveze“ jugoslov. učit. društev“ tovariša L. Jelenca, dežel. poslanca in izbornega urednika „Učit. Tovarisa“ in „Zvončka“ tovariša Gangla, mestnega odbornika bele Ljubljane in predsednika „Ljubljanskega učit. društva“ ter neumornega blagajnika „Učit. konvikta“ tovariša Dimnika in ravnatelja mešč. šole v Krškem in župana dr. Romiha.

Pozdravljam Vas najiskrenejše! Živeli! (Burno ploskanje.)

Posebno veselje pa me navdaja, kadar vidim v naših zborovanjih navzoče neučitelje, kakor tudi danes. Teh niso privabila naša stanovska razmotrivanja, nje je gnal neodoljiv čut, da nam pionirjem ljudske prosvete izkažejo svoje simpatije, da javno dokažejo, da tudi oni žele napredek šolstva v korist našega naroda, da tudi oni žele boljše stanje učit. stanu.

Bodite mi srčno pozdravljeni! — (Ploskanje.)

Veselo znamenje za nas učiteljstvo je, da je tudi nam prijazno časnikaštvo danes zastopano. Iskreno pozdravljam gg. urednika „Domovine“ in „Narodnega lista“. Živeli! (Ploskanje.)

Začetkoma sem rekel, da je danes naš praznik, dan vstajenja. Naše vstajenje pa je le potem mogoče, ako se vse cenjene slov. učiteljice in učitelji zavedajo stanovske organizacije, zlasti v sedanjih burnih časih, ko se učiteljstvu izkuša na vse načine izpodkopavati zupanje in ugled. Kakor vidim, ste prihiteli iz vseh krajev zelene Štajerske na naša zborovanja v starodavno mesto Celje. S tem ste najsi-jajnejše pred narodom pokazali svojo stanovsko zavednost. Pozdravljam Vas, kličoč: „Na zdar!“, posebej pa še navzočega šolskega nadzornika g. Supaneka.

Slavni zbor! Letos praznujemo izreden dogodek, namreč 60 letnico vladanja presvetlega cesarja. Kako je napredovalo šolstvo v teku zadnjih 60 let, kako se je povzdignil učiteljski stan v tem času, o tem Vam bo danes poročal odličen govornik. Prepričani pa smo vsi, da se je to moglo zgoditi le potom šolskih postav in zakona o družtvih, katere smo prejeli od našega preljubljenega vladarja. Ako se ozremo v dolgo dobo 60 letnega vladanja, se

darjena, vneta učiteljica, bolj šibkega telesnega zdravja. Po mišljenju je bila vsekdar naprednega in odločnega narodnega duha. Pri šolski mladini je uživala občo ljubezen, zakaj vedla se je napram tej ko ljubeča mati.

Dne 17. aprila smo je spremili k zadnjemu počitku v Škofjo Loko. Bil je sicer lep, solčen dan, a žalosten za nas spremljevalce. Pri izprevodu je bila zastopana domača občina po gospodu županu Grošlju in po več vaščanih iz Poljan. Zbralo se nas je tudi 10 učiteljev in le 2 zavedni učiteljici, četudi je bil za pogreb jako ugoden čas in zveza najboljša z Ljubljano.

Naj veljajo te vrstice nji v blag spomin!

—r—

† Boštjan Sirk.

Velikonočni torek smo položili v Slivnici, hribovski vasi šmarijskega okraja, k zadnjemu počitku upokojenega nadučitelja tov. Boštjana Sirk.

Mož je bil star 66 let, a občutil je tudi pezo in težkoče našega stanu, in ko bi teh ne bilo, bi dočkal zmeraj še lahko dokaj let.

moramo čuditi, v koliko so se v tem času izpremenile socialne, gospodarske, kulturne in politične razmere med avstrijskimi narodi. Poleg teže ogromnih vladarskih dolžnosti pa je moral presvetli cesar prenašati tudi bridke udarce neusmiljenih usode. A vkljub temu nam je vzor neumorne delavnosti in požrtvovalnosti v blagor drugim, v korist svojih podložnikov. Ko praznujemo ta redki jubilej, sem prepričan, da vsi želimo, naj Bog ohrani našega vladarja do skrajnih mej človeškega življenja. Pozivam Vas, da vzkliknete z menoj presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. trikratni: Živio! (Glasni živio-klici.)

Nato imenuje za reditelja tov. Žagarja in Kranjca ter predlaga, da se odpošlje vdanostna brzojavka na kabinetno pisarno cesarjevo. Predlog se sprejme.

Ravnatelj mariborskega učiteljskega gosp. S e h r e i n e r še zahvaljuje za pozdrav posebej kot predsednik „Slov. Šolske Matice“, katere cilji se sicer ne strinjajo z „Zveznimi“, vendar pa ujemajo. Dočim ima „Zveza“ nalogo pospeševati stanovske smotre učiteljstva, skrbi „Slov. Šolska Matica“ za pospeševanje in podporo duševnega napredka v učiteljskih vrstah. „Slov. Šolska Matica“ se lepo razvija, letopisi izkazujejo od leta do leta naraščanje društvenikov. Zahvaljuje se učiteljstvu za gmotno in duševno podporo „Slov. Šol. Matice“. Ako „Slov. Šol. Matica“ danes še ne zadostuje vsem zahtevam, je vzrok to, da je treba povsod ledino orati. Prepričan je, da je duševni napredek slov. učiteljstva tesno združen s stanovskim. Ker je pa danes slovenski učitelj na svojem mestu ter zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti, mu tudi priznanje od drugih strani ne izostane. V današnjih težkih časih nam je pričakovati boljše bodočnosti naroda edinole od ljudske šole. Kdor tedaj dela za ljudsko šolo, dela v eminentnem smislu za narod in mu zagotavlja boljše bodočnost. (Živahno pritjevanje.)

Predsednik „Zaveze“ jugoslov. avstr. učiteljskih društev“ tov. L. Jelenec iz Ljubljane izvaja, da v teku zadnjih 38 let noben stan ni toliko napredoval kakor učiteljski stan. Ne bo primerjal obče naobrazbe ne delovanja v šoli in zunaj šole, reče samo, da je napredek jako velik. Učiteljstvo je spoznalo moč organizacije in se je začelo združevati ter v družtvih delovati. In ravno v tem oziru je prednjačilo štajersko učiteljstvo, ki je začelo slov. učiteljsko organizacijo. Nastala so okrajna učit. društva, osnovala se je „Zaveza“, ki ima baš letos 20. glavno skupščino v Gorici. Vendar se štajersko učiteljstvo še ni zadovoljilo, vztrajalo je na pričetem potu in si osnovalo pred nekaterimi leti „Zvezo“, katere občni zbor kot predsednik „Zaveze“ presrčno pozdravlja. „Zveza“ naj raste, cvete in se krepko razvija. (Živio-klici.)

Urednik „Učit. Tov.“ in dež. poslanec idrijskega mesta, tov. Engelbert Gangl se zahvaljuje za pozdrav, ki se mu je izrekel kot deželnemu poslancu, izvoljenem kolikor-toliko na učiteljskem programu. Poslanci imajo samo sedanjost, a učiteljstvo ima bodočnost. Nemški pesnik Grillparzer je izrekel nekdanj Radeckemu krilate besede: V tvojem taboru je Avstrija! Mnenje nas vseh pa je, da je bo-

Dalje v prilogi.

Rojen leta 1842. pri sv. Barbari poleg Vurberga je služboval v stari eri na različnih krajih slov. Štajerja, kakor pri sv. Rupertu v Slov. Goricah, v Kapelah pri Radgoni, v Hajdini pri Ptuj, pri Sv. Tomažu itd. V Dolu je postal definitivni ter se tam poročil z žuljočo vdovo, ki je 35 let delila z njim žalost in veselje zemeljskega življenja. Ko je nekaj časa služboval v sv. Vidu pri Planini, je bil imenovan za šol. vodjo slivniške šole.

Tukaj je z izredno marljivostjo deloval 16 let. Bil je znan kot marljiv učitelj, kar pričajo pohvalna pisma od l. 1876. do l. 1885. in vzoren vzdrževalec discipline in reda na šoli. Dokaz njegovega delovanja je od njega poučen in vzgojen rod.

Pred 17 leti je začel bolehati v grlu, ter so mu zdravniki svetovali, naj pusti šolo in orgle, sicer je nevarnost sigurna. Uklonil se je temu, akoravno še krepak, tudi zaradi takratnih neprijaznih mu razmer ter užival zasluženi pokoj celih 17 let, dokler mu ni letos neizprosna smrt pretrgala nit življenja.

Bodi mu zemljica lahka!